

dem. Jeg mener, som det blev udtalt, haade af det ærede Medlem for Veile Amt's 2den Valgkreds (Berg) og det ærede Medlem for Rjøbenhavns 2den Valgkreds (Brix), at det er meget godt, at Staten har Noget ved Siden af, at den derved kan kontrolere, ligesom det Private ogsaa derved kan komme til at spare det Offentlige, hvad det haardt kan trænge til. Det har viist sig ved mange Leiligheder. Det er aldrig det Offentlige, der har sat Liv og Kraft i det Private, men det er tværtimod det Private — det har viist sig paa mange Omraader — der har sat Liv og Kraft i det Offentlige. Det viser Kirke- og Skoleforholdene og mange andre Forhold os. Imidlertid mener jeg, at det er meget godt, at de begge findes der, og derfor kunde jeg meget ønske, at Lønningsudvalget vilde have det skarpt for Øie ved Forbedringen af Lønningerne ved Seminarierne, at Meningen er, at disse Anstalter skulle blive staaende, men ingenlunde i deres nuværende Form, men i en helt anden Form og med en anden Indretning. Der bliver Brug for andre Lærerkrafter end dem, de have. De, der haves, kunne meget godt benyttes, men der bliver Brug for andre ved Siden af. Men samtidigt maa man have in mente, at der ogsaa kom en offentlig Lærestol. Jeg faae helst, at det blev ved Universitetet, at der blev oprettet en pædagogisk Lærestol, hvor der blev holdt Foredrag over Undervisnings- og Opdragelseslæren, og endvidere over andre Fag, men at Enhver skulde høre de forefærende, medens det ellers var frit, i hvilke Fag de vilde høre Forelæsninger, saaledes at En maatte vælge Literaturhistorie, og en Anden Verdenshistorie eller Mathematik og Naturvidenskabene, men at Alle lærte at kjende, hvad der hørte til Opdragelses- og Undervisningslæren. Det er en helt bagvendt Maade, man hidtil har havt det paa. Det, der bestemmer Bedkommende som Lærer, er særligt i Undervisnings- og Opdragelseslæren, men det bliver fra Regjeringens eller de Styrendes Side ikke regnet for noget Videre. Det bliver regnet for et af de ringeste Fag, hvorimod andre Fag, som høre til rent almindelig Dannelse, ere satte høit op, saaledes at man ikke har nogen Sikkerhed for Sands, Syn og Dygtighed for Lærergjerningen hos de Bedkommende. Saaledes gjælder Karakteren for Skjønfrivning to, tre Gange saa meget som Karakteren for Opdragelse og Undervisning eller Psykologi, Skolehistorie, Methodik og hvad derhen hører. Det er den gamle Skure, man bliver i, uagtet der før er blevet gjort opmærksom derpaa, og jeg har gjort opmærksom derpaa, saalænge jeg har siddet her. Det ligger i Lusten, i Forholdene, at vi maa komme ud af Skuren, og naar den høitærede Minister vil se paa Sagen, maa han ogsaa kunne sige sig selv, at det er rigtigt at komme ud af den. Man har nu hørt saa længe i den, at Juren er bleven noget dyb,

saat det er noget vanskeligt at komme ud af den, det indrømmer jeg. Det var som sagt kun denne Tanke, som jeg vilde udtale og bede det ærede Lønningsudvalg, der saar med denne Sag at gjøre, om, at det vil have in mente, at den Reform, der forestaar af det offentlige Almueskolevæsen, trækker en Reform af Lærernes Uddannelse efter sig.

Formanden (Krabbe): Det bedes erindret, at det ikke er Undervisningen, men Lønningsforholdene ved Skolelærerseminarierne, der her ere til Forhandling.

Berg: Dersom man skulde bestemme Kommandørers, Kapitainers og Lieutenanters Antal og Lønningsforhold, maatte man spørge: Hvor stor en Flaade skulle vi have, og det Samme kan jeg ikke negte paatrænger sig mig her, naar jeg ser, at der ikke blot er 4 Forstandere, men ogsaa 17 andre Lærere ved Skolelærerseminarierne, thi saa spørger jeg, hvor mange Statsseminarier skulle vi have? Nu kommer jeg imidlertid til at gjøre den samme Betragtning gjældende som før, at selv om man er i Tvivl om og ikke vil flaa 4 Statsseminarier fast i deres nuværende Skikkelse, maa det samme Billighedshensyn, som jeg synes, Thinget var villigt til at gjøre gjældende lige over for de lærde Skolers Lærere, føre til, at, om Seminarilærerne ikke fik en fast og varig Lønningsforhøielse, de dog fik et personligt Tilleg, som gav Pensionsret. Dette henstiller jeg til det ærede Udvalgs Overveelse. Jeg er enig i det Væsentlige i de Betragtninger, som bleve fremsatte af det ærede Medlem for Svendborg Amt's 3die Valgkreds (Kang), og jeg tror, at det vil faae Indflydelse paa, hvor mange Seminarilærere vi skulle have, og hvor mange Forstandere og paa hvorledes Lønningsforholdene skulle være. Jeg tror, at vi gjøre stor Æret mod selve Almueskolen, dersom vi ikke omsforme Uddannelsen og Forberedelsen til Skolegjerningen, men jeg skal ikke komme langt ind derpaa, da det vilde føre, det erkjender jeg, for vidt bort fra det foreliggende Lovforslag. Kun saa meget vil jeg sige, at jeg tror ikke at kunne være enig med det ærede Medlem i, at vi under en Omordning af Forberedelsen for Skolelærere, hvor man delte Forberedelsen i en almindelig Uddannelse og en derefter følgende praktisk Uddannelse for derefter senere at tage den egentlige Skolelærer-Tillegsexamen, behøvede at have disse Anstalter end sige i en noget tilsvarende Form som de to nederste Klasser i Seminarierne. (Udbrydelse). Ja, det ærede Medlem vil ikke have de to nederste Klasser paa den Maade; men jeg tror ikke, at de fire Steder i Landet vilde være de hensigtsmæssigste Steder til at erhverve den almindelige Uddannelse, her er Tale om. Jeg vil kun sige, at der ganske vist ikke er nogen egentlig Grund til at lønne Semi-